Antipsychotica in woonzorgcentra: effect van een informatiemoment voor huisartsen en verpleegkundigen op het gebruik en voorschrijven van deze medicatie.

Haio: VANROOSE Jan , KUL
Promotor: CHRISTIAENS Thierry , U.G.
Praktijkopleider: CORNE Frank , VAN POTTELBERGH Caroline

Context: Volgens de PHEBE-studie gebruikt gemiddeld 33% van de bewoners van een woonzorgcentrum (WZC) een antipsychoticum. Toch zijn in studies de gewenste effecten bij ouderen minimaal en zijn er een heleboel ongewenste effecten mogelijk.

Onderzoeksvraag: Hoe groot is het gebruik van antipsychotica (en andere psychofarmaca) in het WZC Sint-Camillus in Wevelgem in vergelijking met de nationale gemiddelden? Wat is het effect van een informatiemoment voor huisartsen en verpleegkundigen op het gebruik van antipsychotica in dit WZC?

Methode: 1. Ori?nterend literatuuronderzoek: Er werden (inter)nationale richtlijnen en (Cochrane)reviews gezocht via het watervalprincipe. In MEDLINE werden de MESH-termen 'elderly', 'antipsychotic agents', 'nursing home', 'aged', 'efficacy' en 'sedation' in verschillende combinaties gebruikt. 2. Prospectief observationeel onderzoek: In het WZC Sint-Camillus in Wevelgem werd geregistreerd welke bewoners antipsychotica gebruikten. Enkel de bewoners die chronisch (> 3 maanden) antipsychotica werden voorgeschreven en zonder traceerbare psychiatrische voorgeschiedenis werden opgenomen voor het vervolg van de studie. Daarna volgde een informatieavond voor huisartsen en verpleegkundigen waar de eerste resultaten werden voorgesteld en er meer uitleg over de voor- en nadelen en alternatieven van antipsychotica werd gegeven. 3 maanden na de eerste registratie werden de medicatiefiches opnieuw geëvalueerd.

Resultaten: 1. Ori?nterende literatuuronderzoek: Uit de PHEBE-studie blijkt dat 79% van de bewoners van WZC's in België psychofarmaca gebruiken en 33% antipsychotica (vooral haloperidol en risperidone). Nochtans zijn niet-farmacologische interventies de eerste keus behandeling bij gedragsproblemen bij ouderen. Slechts bij onvoldoende effect hiervan of bij gevaar voor zichzelf of de omgeving kan gestart worden met risperidone of haloperidol aan een zo laag mogelijke dosis. Na enkele weken moet het effect geëvalueerd worden en moet een stoppoging ondernomen worden. Antipsychotica zijn vooral effici?nt op psychotische symptomen en agressief gedrag. Chronisch antipsychoticagebruik is geassocieerd met een hele reeks van ongewenste effecten: cerebrovasculaire events, extrapiramidale symptomen, een hoger valrisico met femurfracturen, cognitieve achteruitgang, metabole effecten, sedatie en verhoogde mortaliteit. Indien antipsychotica gegeven worden voor gedragsproblemen bij dementerenden, dan kunnen deze zonder veel problemen gestopt worden. 2: Prospectief observationeel onderzoek: Van 95 van de 127 gecontacteerde bewoners van in totaal 27 artsen mocht het medisch dossier bekeken worden. De gemiddelde leeftijd van de bewoners was 85 jaar, waarvan 80% vrouwen en 52% mensen met dementie. 84% van deze 95 bewoners gebruikten psychofarmaca, 39% antipsychotica. De meest gebruikte antipsychotica waren risperidone, haloperidol en quetiapine. Na het toepassen van de selectiecriteria werden nog 19 bewoners weerhouden die chronisch antipsychotica gebruikten. Risperidone werd 7 keer voorgeschreven, haloperidol en quetiapineelk 3 keer. De indicaties voor dit chronisch gebruik waren bij 4 van de 19 onrust en agitatie en bij 4 van de 19 agressief gedrag. Bij de overige 11 was geen indicatie terug te vinden in het dossier. Op de informatieavond waren 14 huisartsen, 20 verpleegkundigen, 1 zorgkundige en 2 ergotherapeuten aanwezig. Bij de tweede

registratie was 1 bewoner van de 19 chronische antipsychoticagebruikers overleden. Bij 3 bewoners werd de dosis van het antipsychoticum verlaagd, bij 3 andere bewoners werd het antipsychoticum volledig gestopt.

Conclusie: Het psychofarmacagebruik en het antipsychoticagebruik in het WZC Sint-Camillus in Wevelgem ligt iets hoger dan de gemiddelde Belgisch cijfers afkomstig uit de PHEBE-studie. De indicatie voor chronisch antipsychoticagebruik wordt niet altijd duidelijk in het bewonersdossier genoteerd. De georganiseerde informatieavond voor artsen en verpleegkundigen heeft bij 6 van de 19 chronische gebruikers een dosisverlaging of volledige stop van het antipsychoticum als gevolg gehad. Een gelijkaardig effect werd niet gezien in de gelijklopende studie in WZC Wielant in Ingooigem. Er was slechts een korte tijdspanne tussen de 2 registratiemomenten en er werd maar 1 informatiemoment georganiseerd. Verder onderzoek naar verandering van voorschrijfgedrag bij artsen is noodzakelijk.